

Expertisegebied

Dialyse-assistent

Augustus 2024

Colofon

Samenwerkingspartners bij de totstandkoming Expertisegebied dialyse-assistent:

- Bestuur V&VN Dialyse & Nefrologie
- Nellie Kolk adviseur vereniging V&VN
- Docenten aan de door het CZO-erkende vervolgopleiding dialyse-assistent
- Praktijkopleiders en dialyse-assistenten uit verschillende dialysecentra

Eindredactie:

Hanneke van Vliet

Vormgeving:

Think Next Level, Amsterdam

www.tnlgrp.nl

Augustus 2024

© V&VN Het is toegestaan teksten uit deze uitgave over te nemen, mits de juiste bron is vermeld.

Inhoudsopgave:

1. Inleiding	4
2. Doelgroepen	5
3. Werkomgeving	6
4. Uitwerking CanMEDS-rollen	7
4.1 Rol zorgverlener	8
4.2 Rol communicator	9
4.3 Rol samenwerkingspartner	10
4.4 Rol reflectieve professional	11
4.5 Rol gezondheidsbevorderaar	12
4.6 Rol organisator	14
4.7 Rol professional en kwaliteitsbevorderaar	14
5. De toekomst	16
Literatuur	17

1. Inleiding

Door de toename van relatief oudere patiënten en uitstroom van dialyseverpleegkundigen is er een groeiende behoefte aan een tweede functieniveau binnen de dialysezorg. De functie dialyse-assistent voorziet in de specifieke zorg die nodig is op de dialyse-afdeling. In mei 2020 is de opleiding tot dialyse-assistent door het CZO erkend. Het Expertisegebied dialyse-assistent, zoals beschreven in dit document, is een aanvulling op de eindtermen behorend bij de opleiding tot dialyse-assistent. Het Expertisegebied beschrijft de aanvullende, specifieke kennis en vaardigheden die dialyse-assistenten in de zorg voor de dialyse - en nefrologiepatiënten nodig hebben. De Toelichting Wet BIG in relatie tot de CZO-opleidingseisen tot dialyse-assistent, zoals beschreven op de website van het CZO, is van toepassing.

Dit document is bestemd voor dialyse-assistenten zelf, voor docenten, patiënten en voor samenwerkingspartners van de dialyse-assistent op lokaal, regionaal en landelijk niveau.

Daar waar in de tekst zij/haar wordt geschreven kan ook hij/zijn gelezen worden.

2. Doelgroepen

De patiëntenpopulatie van de dialyse-assistent omvat alle patiënten met nieraandoeningen, die al dan niet een vorm van chronische hemodialyse ondergaan. De patiëntenpopulatie bestaat uit patiënten met veel voorkomende nieraandoeningen en patiënten met zeer specifieke ziektebeelden. Zowel de doelgroep als de behandelmethoden zijn zeer divers, de dialyse-assistent beperkt zich tot de chronische hemodialyse.

De dialyse-assistent verricht interventies op lichamelijk, emotioneel en sociaal gebied. Daarnaast werkt zij aan bescherming, instandhouding en verbetering van de gezondheidstoestand door bijvoorbeeld leefstijladviezen. Hiermee levert zij een belangrijke bijdrage aan het zelfmanagement van de patiënt en zijn naasten. Patiënten komen vaak jarenlang regelmatig in het dialysecentrum. Daarom wordt deze door een aantal patiënten als een verlengstuk van de thuissituatie ervaren en kan het een belangrijke sociale functie hebben. Zowel patiënten, dialyse-assistenten als patiënten onderling kunnen sterke emotionele banden ontwikkelen. Dit vraagt van de dialyse-assistent dat zij een goede balans zoekt tussen afstand en nabijheid en dat zij zorgvuldig haar professionele grenzen bewaakt.

Het feit dat de zorgvrager en zijn/haar naasten steeds mondiger en zelfbewuster worden en meer kennis krijgen, heeft eveneens invloed op de rol van de dialyse-assistent. Patiënten willen meer zeggenschap en participatie in de besluitvorming over behandeling en zorg. Hierdoor verandert de rolverdeling tussen dialyse-assistent, dialyseverpleegkundigen, arts en patiënt.

Dit alles leidt tot een grote dynamiek in de werkomgeving van de dialyse-assistent. Zowel de patiënt als de professionele omgeving vragen om een deskundige en betrokken zorgverlener en samenwerkingspartner. Dit vereist van de dialyse-assistent een groot scala aan krachtige competenties. Specialistische kennis en kunde op het vakgebied dialyse en nefrologie moeten gecombineerd worden met goede communicatieve vaardigheden.

3. Werkomgeving

De zorg voor de chronische stabiele hemodialysepatiënt is over het algemeen poliklinisch van aard en wordt in verschillende settingen gegeven: binnen het ziekenhuis, in zelfstandige behandelcentra en in de thuisdialyse. Hierin zijn landelijke trends en overheidsbeleid meer en meer zichtbaar: Thuisdialyse in diverse ketenzorgconstructies neemt toe en ook dialyse in het verpleeghuis en dialysehotels/dialysehubs zijn in opkomst. De dialyse-assistent kan in al deze settingen werkzaam zijn. Vaak combineert zij thuiszorg met zorg in de intramurale setting. Zij is opgeleid om daar waar nodig ondersteuning van de dialyseverpleegkundige te vragen. Het delen en uitwisselen van informatie met de patiënt, zijn naasten en de samenwerkingspartners is een belangrijke voorwaarde om de zorgprocessen optimaal te laten verlopen en daarmee een belangrijk onderdeel van het takenpakket van de dialyse-assistent.

De ontwikkelingen op ICT-gebied hebben de werkomgeving en het takenpakket van de dialyse-assistent diepgaand beïnvloed. Niet alleen de behandelmogelijkheden en de kennis- en informatieoverdracht, maar ook patiënten-educatie zijn door de digitale verworvenheden radicaal veranderd.

De dialyse-assistent heeft tal van samenwerkingspartners, zowel intra-, trans- als extramuraal. De belangrijkste worden in hoofdstuk 4.3. uitvoerig beschreven.

4. Uitwerking CanMEDS-rollen

Binnen de opleiding tot dialyse-assistent wordt gebruik gemaakt van de CanMeds- rollen. Om de verbinding tussen de opleiding en het Expertisegebied duidelijk te maken komen de kennis en vaardigheden uit de opleiding terug in het expertisegebied. Vervolgens worden vanuit deze basis de aanvullende kennis en vaardigheden van de dialyse-assistent beschreven. Dit alles wordt uitgewerkt aan de hand van de CanMEDS-systematiek (Canadian Medical Education Directives for Specialists). Deze systematiek bestaat uit zeven verschillende rollen. De kern van de beroepsuitoefening is de dialyse-assistent als zorgverlener. Alle andere rollen zijn ondersteunend voor de rol van zorgverlener. Deze centrale rol geeft richting aan de andere CanMEDS-rollen.

Figuur 1. CanMEDS-systematiek

Leeswijzer

Het Expertisegebied dialyse-assistent is ingedeeld op basis van de 7 CanMEDS-rollen. Per rol wordt eerst een korte beschouwing op deze specifieke rol van de dialyse-assistent beschreven. Vervolgens worden per rol de algemeen geldende kennis en vaardigheden voortvloeiend uit de CZO eindtermen beschreven om de beschrijvingen in de context van dit Expertisegebied te plaatsen. Tenslotte worden per rol de aanvullende kennis en vaardigheden beschreven die een helder beeld geven van hetgeen de dialyse-assistent uniek maakt ten opzichte van andere expertisegebieden. De kennis en vaardigheden voortvloeiend uit de CZO eindtermen vormen samen met de aanvullende beschrijvingen van de dialyse-assistent één geheel. Het bestrijkt het volledige gebied waarin de dialyse-assistent werkzaam is.

4.1 Rol zorgverlener

De dialyse-assistent kenmerkt zich als een zorgverlener die langdurige zorgrelaties aan kan gaan met patiënten en hun naasten en tegelijkertijd adequaat kan inspelen op de zorgbehoefte van de chronische stabiele hemodialysepatiënt. Ze is in staat om op basis van parameters, zoals labwaarden, vochtbalans en bloeddruk, de behandeling aan te passen en zo nodig samenwerkingspartners in te schakelen. Zij kan interventies uitvoeren ten aanzien van apparatuur, voedings- en leefstijladviezen geven en psychosociale ondersteuning bieden. De focus van de zorgverlening ligt niet alleen op de somatische zorg, maar ook op het psychische, functionele en sociale welbevinden van de patiënt en zijn/haar naasten.

Kennis van de dialyse-assistent

- Heeft belangrijke basisprincipes uit de anatomie, fysiologie, pathologie en dialyse gerelateerde farmacologie paraat.
- Is goed op de hoogte van ontwikkelingspsychologie, levensfasen van de mens, principes van zelfmanagement en coping stijlen.
- Kan vanuit de theorie haar activiteiten en interventies onderbouwen.

Aanvullende kennis van de dialyse-assistent

- Heeft kennis van scheikundige en natuurkundige aspecten van dialyse. Kan met deze kennis labwaarden in relatie tot dialysebehandeling lezen en bij afwijkingen overleggen met de dialyseverpleegkundige.
- Kan vitale en andere fysiologische functies van het lichaam observeren, bewaken en interpreteren en is in staat om, in overleg met de dialyseverpleegkundige en of PA, de dialysebehandeling daarop af te stemmen.
- Heeft specifieke kennis over dieetleer bij chronische hemodialysebehandeling.
- Heeft kennis over diverse specifieke vormen van behandeling, de indicatie, de contra-indicatie en de wijze van toepassing.
- Heeft kennis van de diverse vormen van vaattoegang, de complicaties en de verzorging.
- Heeft kennis van de technische aspecten van de dialysebehandeling en kent de toepassingen en de werking van de binnen de dialysetting voorkomende dialysemachines en kan deze bedienen.
- Heeft kennis van dialyse gerelateerd onderzoek dat de patiënt moet ondergaan.
- Kan een acute situatie inschatten en daarbij tijdig hulp van de dialyseverpleegkundige inschakelen.
- Heeft kennis van alle aspecten van de chronische stabiele hemodialysebehandeling en kan patiënten en familie hierin begeleiden.
- Kent de problematiek van chronisch nierfalen en de consequenties voor het leven van de patiënt, kent de bijkomende rouwprocessen hierbij en kan deze adequaat begeleiden.
- Heeft kennis van de nieuwe behandel- en toepassingsmogelijkheden.
- Heeft kennis van de specifieke doelgroepen zoals die binnen de dialysetting kunnen voorkomen.

Vaardigheden en attitude van de dialyse-assistent

- Verzamelt op systematische wijze informatie over een patiënt die een chronische hemodialysebehandeling ondergaat om zo een totaalbeeld te verkrijgen van de patiënt.
- Is in staat om binnen de grenzen van de eigen beroepscontext met behulp van klinisch redeneren de zorg vast te stellen, inclusief de psychosociale zorg, gericht op het handhaven of (opnieuw) verwerven van het zelfmanagement van de patiënt en diens naasten.
- Kan risico's inschatten, problemen vroegtijdig signaleren, en indien noodzakelijk hulp van een dialyseverpleegkundige inschakelen.
- Is in staat te werken volgens richtlijnen. Als de situatie of de eigen professionele of morele afwegingen daartoe aanleiding geven vraagt zij hulp van een dialyseverpleegkundige.
- Kan de patiënt ondersteunen bij persoonlijke verzorging en deze waar nodig overnemen, kan zo nodig familie bij de zorg betrekken en zorgen dat deze participeert in de zorg.
- Kan alle voorbehouden en risicovolle handelingen uitvoeren, met inachtneming van de eigen (wettelijke) bevoegdheid en bekwaamheid.

4.2 Rol communicator

De communicatie van de dialyse-assistent met de zorgvrager speelt zich doorgaans af binnen langdurige relaties met patiënten en zijn/haar naasten. Patiënten komen vaak jarenlang op een dialyseafdeling en dialyse-assistenten kunnen door patiënten ervaren worden als een onderdeel van hun persoonlijke leven, als "deel van de familie". Het is van groot belang dat dialyse-assistenten hierin hun grenzen bewaken en een optimale balans vinden tussen professionele afstand en nabijheid.

De dialyse-assistent kan als zorgprofessional de patiënt en zijn/haar naasten faciliteren in het zelfmanagement en de zelfstandigheid bij de dialysebehandeling, zoals die meer en meer van de patiënt gevraagd en door de patiënt gewenst wordt. Patiënten educatie, coaching en instructie van technische en praktische processen met betrekking tot de dialysebehandeling vormen hierin een belangrijk aspect.

Kennis van de dialyse-assistent

- Heeft kennis van communicatieniveaus (inhoud, procedure, proces).
- Kent de belangrijkste gesprekstechnieken.
- Kent verschillende manieren van gedragsbeïnvloeding en versterking van de positie van de patiënt.
- Is op de hoogte van de nieuwste toepassingen van ICT.

Aanvullende kennis van de dialyse-assistent

- Heeft kennis van gesprekstechnieken voor het geven van voorlichting en instructie en het ondersteunen van therapietrouw.
- Heeft kennis omtrent hulpmiddelen in de communicatie naar de patiënt en zijn/haar naasten.
- Kent de verschillen tussen dialyse gerelateerde en niet-dialyse gerelateerde problematiek.

Vaardigheden en attitude van de dialyse- assistent

- Kan communiceren op inhouds-, procedure- en procesniveau en soepel schakelen tussen deze niveaus.
- Kan gesprekstechnieken toepassen, passend bij de patiënt en het niveau van communicatie: luisteren, vragen stellen, samenvatten en parafraseren, spiegelen en gevoelsreflecties geven.
- Kan uitstekend formuleren, mondeling en schriftelijk en vaktaal in begrijpelijk Nederlands omzetten.
- Kan adviezen geven, de patiënt instrueren en motiveren en informatie doseren afgestemd op de patiënt.
- Kan in haar communicatie aansluiten bij de leefwereld en de ontwikkeling van de patiënt.
- Kan op eigen niveau met andere zorgprofessionals communiceren.
- Past vakinhoudelijke deskundigheid toe in combinatie met begeleidingsvaardigheden als luisteren, observeren, stimuleren, motiveren, feedback geven, weerstanden herkennen en productief maken.
- Kan feedback geven en ontvangen.

Aanvullende vaardigheden en attitude van de dialyse-assistent

- Kan het niveau van zelfmanagement inschatten en daar de voorlichting op afstemmen.
- Kan de patiënt en zijn/haar naasten begeleiden bij het inpassen van de dialysebehandeling in het dagelijks leven.
- Is in staat om de patiënt en familie te begeleiden en te ondersteunen na een slechtnieuwsgesprek.
- Kan omgaan met een eisende patiënt en naasten en met (verbale) agressie van patiënten en hun naasten.
- Heeft hierbij oog voor de veiligheid van andere patiënten en professionals op de afdeling.
- Kan op adequate wijze omgaan met de invloed van de media en de rol van het internet.
- Kan omgaan met de mondige en veeleisende zorgvrager en draagt daarbij zorg voor passende afwegingen bij de behandelwijze en de zorg.
- Kan de relaties tussen patiënten onderling op betrokken en professionele wijze observeren en ondersteunen.

4.3 Rol samenwerkingspartner

De dialyse-assistent maakt deel uit van het multidisciplinaire team en werkt samen met de verschillende samenwerkingspartners zoals:

- patiënt
- familie en andere mantelzorgers
- dialyseverpleegkundigen
- artsen (met name nefrologen) , coassistenten en PA's,
- verpleegkundigen en medewerkers van andere afdelingen
- verpleegkundigen en dialyse- assistenten werkzaam bij de ketenpartners, zoals
  - thuisdialysecentra
  - verpleeghuizen
  - dialysehotels

- fysiotherapeuten
- maatschappelijk werkers
- dialyse-technici
- laboranten
- diëtisten

Kennis van de dialyse- assistent

- Heeft een visie op samenwerken, kent actuele standaarden en handreikingen daarin.
- Heeft kennis van samenwerkingsprocessen, zoals groeps- en teamvorming, teamrollen, groepsdynamica en geven en ontvangen van feedback.
- Heeft kennis van de samenwerkingspartners (hun rollen, deskundigheid en bevoegdheden).
- Is op de hoogte van ketenprocessen en de organisatie van de zorg in de eigen regio.
- Is bekend met (potentiële) samenwerkingspartners buiten de zorg.
- Heeft kennis van doeltreffende en doelmatige verslaglegging en overdracht, inclusief het gebruik van ICT en wet- en regelgeving in deze.

Aanvullende kennis van de dialyse-assistent

- Kent de sociale omgeving van de dialysepatiënt en de draagkracht om de zorg op efficiënte en effectieve wijze te laten verlopen.
- Kent de hele keten en alle samenwerkingspartners en mogelijkheden binnen de zorg voor chronische dialysepatiënten.

Vaardigheden en attitude van de dialyse-assistent

- Kan samenwerken met patiënten en hun naasten en hen steunen en zo nodig doorverwijzen.
- Kan eenduidig en volledig rapporteren volgens vaste structuur.
- Kan haar visie op samenwerken formuleren en naar voren brengen.
- Kan in teams en samenwerkingsprocessen haar bijdrage leveren en zichzelf positioneren en schuwt confrontaties en verschil van mening daarbij niet.
- Kan efficiënt en effectief verslagleggen, overleggen en overdragen vanuit een gelijkwaardige, collegiale en open houding.
- Is in staat om binnen de multidisciplinaire samenwerking de regie over het zorgproces te voeren voor de chronische stabiele dialysepatiënt. Zorgt voor afstemming tussen de verschillende disciplines, zowel intra- als extramurale disciplines om de zorg te continueren.

4.4 Rol reflectieve professional

De toenemende medische mogelijkheden binnen de zorg voor dialyse- en nefrologiepatiënten hebben onder meer tot gevolg dat in het vakgebied van de dialyse-assistent steeds vaker ethische vraagstukken aan de orde zijn. De dialyse-assistent participeert, binnen de eigen beroepscontext, mee over ethische vraagstukken.

Kennis van de dialyse-assistent

- Heeft kennis van actuele thema's en ontwikkelingen in het eigen vakgebied.
- Kent de eigen waarden en normen en die van de beroepsgroep, zoals de Beroepscode Verpleegkundigen & Verzorgenden.
- Kent de grenzen van het persoonlijke en professionele handelen en verantwoordelijkheid.
- Is op de hoogte van mogelijkheden tot kennisontwikkeling en -delen.
- Kent de principes van reflectieve praktijkvoering.
- Heeft kennis van levensbeschouwelijke en religieuze opvattingen en stromingen.
- Heeft kennis van de moreel-ethische context van de zorgverlening.

Aanvullende kennis van de dialyse-assistent

- Heeft kennis van de ethische afwegingen rond stoppen/starten met dialyseren, zowel bij patiënten, familie als bij artsen en andere disciplines.
- Heeft kennis van de ethische afwegingen rond behandelingen en de culturele en religieuze achtergronden die hierbij een rol kunnen spelen.

Vaardigheden en attitude van de dialyse-assistent

- Houdt vakliteratuur bij en weet informatie op internet op te zoeken.
- Kan het eigen functioneren waarderen en kritisch benaderen.
- Kan feedback van collega's en leidinggevenden ontvangen en integreren in haar handelen.
- Kan om feedback vragen en is in staat te reflecteren op eigen handelen.
- Kan collega's en studenten feedback geven op hun handelen en professioneel gedrag.
- Kan omgaan met ethische vraagstukken en zingevingsvraagstukken van patiënten.

4.5 Rol gezondheidsbevorderaar

De medische en technologische ontwikkelingen binnen het veld van dialyse en nefrologie hebben tot gevolg dat de mogelijkheden tot dialyse buiten het ziekenhuis, thuisdialyse en zelfmanagement enorm zijn toegenomen, met name als het gaat om de niet-complexe vormen van dialyse en niet-complexe patiënten en patiëntsystemen. Omdat er een breed scala aan behandelingsmogelijkheden is, kan de kwaliteit van leven steeds meer meegewogen worden in de keuze voor een bepaalde behandeling. De dialysebehandeling wordt gezien als een "life event" en dient zoveel mogelijk te worden ingebed in het dagelijks leven. De dialyse-assistent ondersteunt hierbij de patiënt op vele manieren: meedenken bij het keuzeproces, informatie zoeken, inbedding van de behandeling in het dagelijks leven en het geven van educatie aan zowel de patiënt als zijn omgeving. Op deze wijze is de dialyse-assistent in staat het zelfmanagement van de zorgvragers te bevorderen.

Ook draagt de dialyse-assistent optimaal bij aan preventie van fysieke achteruitgang van de patiënt door het geven van leefstijladviezen op het gebied van voeding, vocht, beweging en dagritme.

Kennis van de dialyse-assistent

- Heeft kennis van de principes van zelfmanagement, leefstijlen, gedrag en manieren van gedragsbeïnvloeding en het leveren van zorg op maat.
- Is bekend met manieren waarop gezond gedrag gestimuleerd kan worden.
- Is op de hoogte van culturen en cultuurgebonden opvattingen over gezondheid en gezondheidsproblemen.
- Signaleert gezondheidsbedreigende symptomen bij de patiënt op fysiek, psychisch, sociaal en levensbeschouwelijk terrein. Zij onderneemt op grond van deze signalen adequate interventies binnen het eigen domein om gezondheidsbedreigingen te voorkomen of te beperken en schakelt zo nodig het multidisciplinaire behandelteam in.

Aanvullende kennis van de dialyse-assistent

- Heeft kennis van specifieke aspecten van therapietrouw en het bevorderen daarvan bij dialyse.
- Heeft kennis van alle behandelmogelijkheden met betrekking tot nieraandoeningen, zowel intra-, semi- als extramuraal.
- Heeft kennis van elementen van leefstijl bij nierziekten en dialysebehandeling, zoals voeding, vocht, beweging en alcoholgebruik.
- Heeft kennis van de risico's van medicatie-intoxicatie.
- Heeft kennis van vroege signalen van fysieke achteruitgang bij nierfalen.
- Heeft kennis van geriatrische patiënten en handelt hiernaar.
- Heeft kennis van psychiatrie en psychische problemen en handelt hiernaar.

Vaardigheden en attitude van de dialyse-assistent

- Kan gegevens verzamelen binnen de eigen context en zo nodig actie ondernemen.
- Is in staat het sociale netwerk rond een patiënt te versterken.
- Kan omgaan met psychisch belaste en psychiatrische patiënten.

Aanvullende vaardigheden en attitude dialyse-assistent

- Gaat, bij het participeren bij de behandeling van de patiënt of zijn/haar naasten, uit van hun mogelijkheden, geeft ondersteuning waar dat nodig is en neemt zorg over indien de zorgsituatie dit vraagt.
- Kan de patiënt en zijn/haar naasten ondersteunen en stimuleren tot zelfmanagement en eigen belangenbehartiging.
- Kan de patiënt en familie ondersteunen, voorlichten en coachen om te komen tot optimale therapietrouw.
- Kan de financieel-economische situatie van patiënt bespreekbaar maken, hem/haar ondersteunen bij problemen op dit gebied.

4.6 Rol organisator

De setting waar de dialyse-assistent werkt, heeft als belangrijk kenmerk dat de medische technische apparatuur en huiselijkheid naast elkaar een grote plaats innemen. Dit wordt veroorzaakt door de langdurige, intensieve behandelingen en de jarenlange relaties die ontstaan tussen patiënten en professionals en patiënten onderling. Dit vraagt van de dialyse-assistent specifieke organisatorische en communicatieve vaardigheden.

Kennis van de dialyse-assistent

- Is kostenbewust.
- Heeft kennis van informatie- en communicatietechnologieën binnen de eigen werksituatie.
- Draagt bij aan de continuïteit en effectiviteit van de organisatie.
- Heeft inzicht in de complexiteit van zorg, zorgorganisaties en situaties en de invloed hiervan op de patiëntenzorg.

Vaardigheden en attitude van de dialyse-assistent

- Gaat op verantwoorde wijze met materialen en middelen om.
- Hanteert de (gedrags)regels en protocollen die horen bij de professionele verantwoordelijkheid.
- Is vaardig op het gebied van ICT.
- Levert een bijdrage aan de patiëntveiligheid en het werkklimaat binnen de organisatie.
- Is in staat leiderschap te tonen om een zo hoog mogelijke kwaliteit van zorg te kunnen leveren waarbij de veiligheid van patiënten optimaal gewaarborgd en bewaakt wordt.
- Is in staat een overzicht te krijgen over de afdeling om de zorg goed te kunnen plannen, hierbij wordt een balans gezocht tussen organisatorische, behandel technische eisen en persoonlijke wensen van de patiënt.

Aanvullende vaardigheden en attitude van de dialyse-assistent

- Is in staat om de transfer van zorg in het ziekenhuis en zorg in andere instellingen, thuis of vakantieadres en vice versa optimaal voor te bereiden en te ondersteunen en overziet hierbij de implicaties voor dialysebehandeling, apparatuur, de organisatie en de kwaliteit van leven.
- Kan zich aanpassen aan de planning en wisselende situatie op de dialyseafdeling.

4.7 Rol professional en kwaliteitsbevorderaar

De dialyse-assistent is, net zoals de verpleegkundige, verantwoordelijk voor haar eigen beroepsuitoefening en de daarbij horende beroepsontwikkeling. Professioneel gedrag is leidend voor de attitude van de dialyse-assistent en van groot belang voor toekomstige ontwikkeling van de kwaliteit en de veiligheid van zorg voor de dialysepatiënt. De dialyse-assistent levert hierin een bijdrage door deel te nemen aan deskundigheidsbevorderende activiteiten en visitatie. Zij volgt de ontwikkelingen binnen haar vakgebied op een positief-kritische wijze.

Kennis van de dialyse-assistent

- Heeft kennis van palliatieve zorg en advanced care planning (ACP) en kan zo nodig doorverwijzen.
- Kent de wet- en regelgeving die van toepassing is op de beroepsuitoefening van de dialyse-assistent en de context waarin zij werkzaam is.
- Heeft kennis van de principes van Best Practices.
- Heeft kennis van actuele richtlijnen en protocollen.
- Heeft kennis van kwaliteitskaders binnen de eigen organisatie.
- Kent de grenzen van persoonlijk en professioneel handelen.

Aanvullende kennis dialyse-assistent

- Kent de protocollen en richtlijnen op het gebied van dialyse en nefrologie, zowel van de beroepsgroep als binnen de zorginstelling.
- Is op de hoogte van de kwaliteitsinstrumenten, zoals die in de werkomgeving worden ingezet.

Vaardigheden en attitude van de dialyse-assistent

- Kan haar visie op kwaliteit van zorg in begrijpelijke bewoordingen naar voren brengen.
- Houdt zich als lid van de beroepsgroep aan de regels uit de organisatie en wetgeving.
- Is een trotse en zelfbewuste beroepsbeoefenaar, ambassadeur van het vak.

Aanvullende vaardigheden en attitude dialyse-assistent

- Kan als dialyse-assistent overstijgend, binnen het eigen niveau, denken over het primaire zorgproces en meewerken aan verbeteren van de kwaliteit van zorg.
- Houdt ontwikkelingen bij op het gebied van dialyse en nefrologie door deskundigheidsbevordering.
- Kan studenten in opleiding tot dialyse-assistent coachen en begeleiden en hierbij een optimaal leerklimaat realiseren.
- Kan participeren in werkgroepen.

5. De toekomst

In de komende jaren worden de rollen en taken van de dialyse-assistent op de eerste plaats sterk beïnvloed door de actuele maatschappelijke ontwikkelingen. De opnames van dialysepatiënten in het ziekenhuis worden steeds korter en zijn complexer van aard en de zorg en behandeling van de dialysepatiënt vindt meer en meer in de thuissituatie plaats. Ook wordt steeds meer participatie van de patiënt zelf en zijn naasten verwacht. De dialyse-assistent beweegt mee in deze ontwikkelingen.

Daarnaast hebben de medische en technologische ontwikkelingen binnen de dialysezorg tal van gevolgen. De technologische ontwikkelingen zoals draagbare apparatuur en ICT hebben eveneens grote gevolgen voor de complexiteit en de kwaliteit van de behandeling.

Zij blijft bij in de ontwikkeling van kennis en kunde en ondersteunt hiermee de patiënt en zijn/haar naasten.

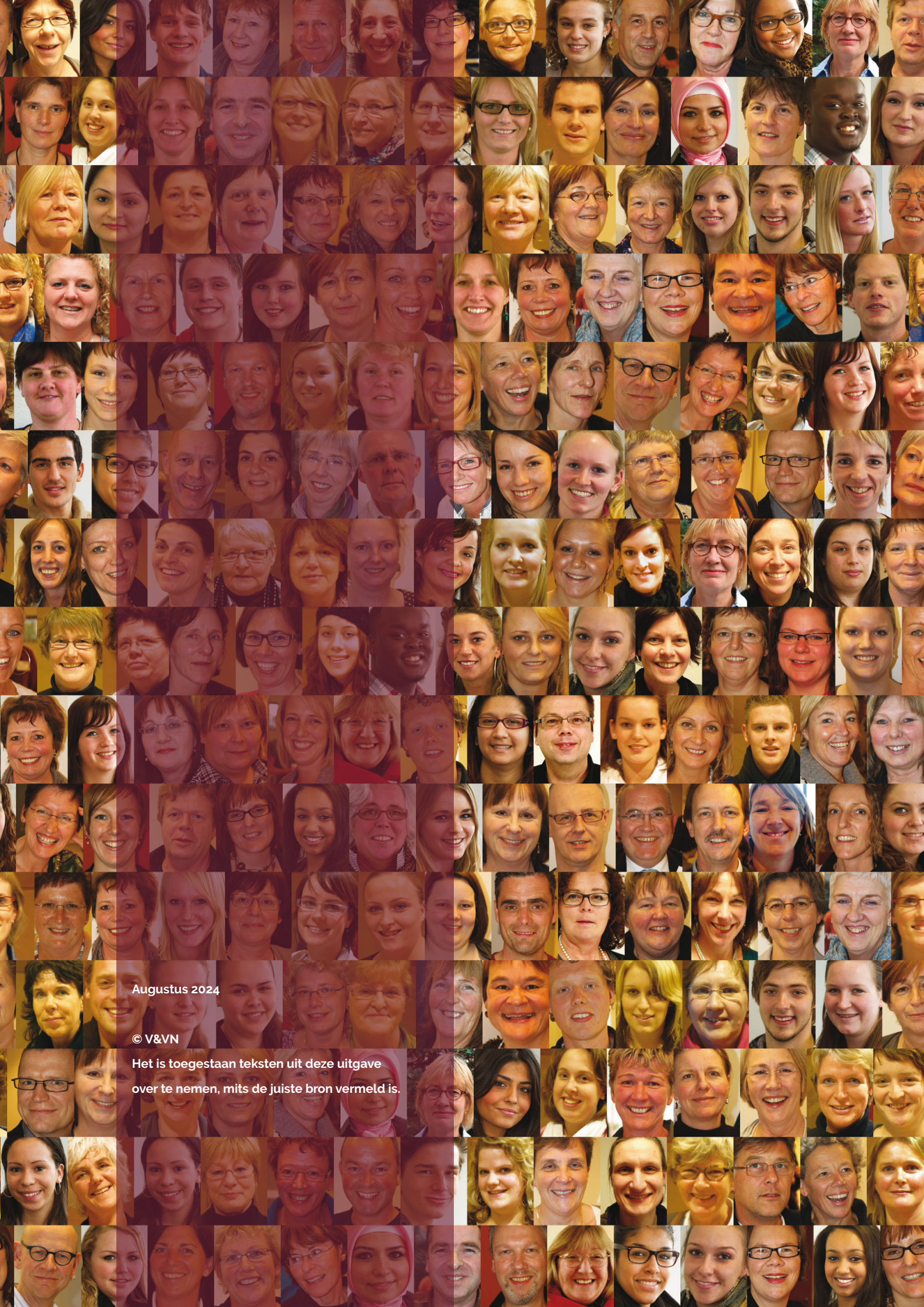
Literatuur

Kolk, N. (2024) Expertisegebied dialyseverpleegkundigen. Utrecht: V&VN
Regeling CZO Ziekenhuisopleidingen Deskundigheidsgebieden en Eindtermen. Utrecht 2020.

Afkortingen

CanMEDS	Canadian Medical Education Directives for Specialists
CZO	College Zorg Opleidingen
EBP	Evidence Based Practice
ICT	Informatie- en CommunicatieTechnologie
V&VN	Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland

Augustus 2024

© V&VN

Het is toegestaan teksten uit deze uitgave
over te nemen, mits de juiste bron vermeld is.